

Công tác giáo dục chính trị, tư tưởng của Đảng đối với thanh niên Thành phố Hải Phòng

PHẠM THỊ DIỆU LINH

Thành đoàn Hải Phòng; Email: dieulinhhp90@gmail.com

Tóm tắt: Công tác giáo dục chính trị, tư tưởng (GDCTTT) của Đảng đối với thanh niên là một bộ phận của công tác Đảng, nhằm truyền bá chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng cho thanh niên, để hình thành thế giới quan, niềm tin khoa học vững chắc, cổ vũ tinh tích cực của thanh niên. Đây là một nhiệm vụ quan trọng của các cấp ủy trên địa bàn thành phố Hải Phòng, lãnh đạo chính quyền và các tổ chức trong hệ thống chính trị phối hợp thực hiện trách nhiệm đối với công tác thanh niên nhằm xây dựng và phát huy tốt vai trò của các tổ chức thanh niên trên địa bàn thành phố.

Từ khóa: giáo dục chính trị, tư tưởng, thanh niên Hải Phòng.

1. Sự cần thiết giáo dục chính trị, tư tưởng của Đảng đối với thanh niên

Đoàn Thanh niên Cộng sản (TNCS) Hồ Chí Minh là người trực tiếp giúp Đảng giáo dục chủ nghĩa cộng sản cho thanh niên, vận động thanh niên đi theo lý tưởng của Đảng. Là nguồn bổ sung lực lượng làm gia tăng sức mạnh cho Đảng, Đoàn TNCS dìu dắt, giúp đỡ thanh niên không ngừng rèn luyện, phấn đấu vươn lên xứng đáng là lực lượng kế tục sự nghiệp cách mạng của Đảng, lấy mục tiêu, lý tưởng của Đảng làm tôn chỉ hoạt động của tổ chức mình. Ngày 24/3/2015 Ban Bí thư Trung ương Đảng đã ban hành Chỉ thị số 42 về "Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hoá cho thế hệ trẻ, giai đoạn 2015 - 2030" Trọng tâm là giáo dục lòng yêu nước, tự hào dân tộc, nêu cao tinh thần trách nhiệm, lý tưởng phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân; khơi dậy khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc trong thanh niên, đắp xây hình mẫu thanh niên Việt Nam thời kỳ mới trên nền tảng các giá trị cốt lõi "tâm trong - trí sáng - hoài bão lớn".

Trước yêu cầu công cuộc đổi mới, công tác GDCTTT của Đảng đối với thanh niên trở thành nhiệm vụ quan trọng để chăm lo, bồi dưỡng và phát huy vai trò, sức mạnh của thanh niên trong sự

nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước. Các nghị quyết của Đảng đã hoạch định những chiến lược quan trọng để phát triển đất nước, trong đó có việc bồi dưỡng, phát triển đội ngũ thanh niên; xác định, đổi mới nội dung, phương thức giáo dục chính trị, tư tưởng, lý tưởng, truyền thống yêu nước, xây dựng đạo đức, lối sống lành mạnh, ý thức tôn trọng và nghiêm chỉnh chấp hành Hiến pháp và pháp luật cho thế hệ trẻ. Có cơ chế, chính sách phù hợp tạo môi trường, điều kiện thuận lợi cho thế hệ trẻ học tập, nghiên cứu, lao động, giải trí, phát triển trí tuệ, kỹ năng, thể lực. Khuyến khích, cổ vũ thanh niên nuôi dưỡng ước mơ, hoài bão, xung kích, sáng tạo, làm chủ khoa học, công nghệ hiện đại. Phát huy vai trò của thế hệ trẻ trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Thu hút rộng rãi thanh niên, thiếu niên và nhi đồng tham gia các tổ chức do Đoàn TNCS Hồ Chí Minh làm nòng cốt và phụ trách.

Để hiện thực hoá nghị quyết của Đảng, trong những năm qua, công tác GDCTTT đối với thanh niên ở thành phố Hải Phòng luôn được các cấp ủy Đảng quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo, tạo mọi điều kiện thuận lợi cho phong trào thanh niên, tổ chức nhiều hoạt động thiết thực, có ý nghĩa cụ thể; thực hiện nhiều công trình, phần việc thanh niên có giá trị; góp phần hoàn thành thắng lợi các chỉ tiêu nhiệm

vụ do nghị quyết đại hội Đảng các cấp đề ra.

2. Những yếu tố tác động đến công tác giáo dục chính trị, tư tưởng của Đảng đối với thanh niên thành phố Hải Phòng hiện nay

2.1. Điều kiện tự nhiên, tình hình kinh tế - xã hội thành phố Hải Phòng

Hải Phòng là thành phố duyên hải nằm ở hạ lưu của hệ thống sông Thái Bình thuộc đồng bằng sông Hồng là thành phố đông dân thứ 3 ở Việt Nam, sau Hà Nội và TP. Hồ Chí Minh. Hải Phòng ngày nay là thành phố trực thuộc Trung ương - là đô thị loại 1 cấp quốc gia gồm 7 quận (Ngô Quyền, Hồng Bàng, Lê Chân, Dương Kinh, Đồ Sơn, Kiến An và Hải An), 6 huyện ngoại thành (Thủy Nguyên, An Dương, An Lão, Kiến Thụy, Tiên Lãng, Vĩnh Bảo) và 2 huyện đảo (Cát Hải, Bạch Long Vĩ) với 223 xã, phường và thị trấn. Hải Phòng từ lâu đã nổi tiếng là một cảng biển lớn nhất ở miền Bắc, là đầu mối giao thông quan trọng với hệ thống giao thông thủy, bộ, đường sắt, hàng không trong nước và quốc tế. Là đầu mối giao thông quan trọng của vùng kinh tế trọng điểm Bắc Bộ, Hải Phòng được xác định là một cực tăng trưởng của vùng kinh tế động lực phía Bắc (Hà Nội, Hải Phòng, Quảng Ninh).

Hải Phòng có điều kiện tự nhiên rất phong phú, giàu đẹp, đa dạng và có nhiều nét độc đáo, với nguồn tài nguyên phong phú, nhiều hải sản quý hiếm và bãi biển đẹp. Hải Phòng là vùng đất đầu sóng, ngọn gió, "phên dậu" phía Đông của đất nước, có vị thế chiến lược trong toàn bộ tiến trình đấu tranh dựng nước và giữ nước của dân tộc ta. Người Hải Phòng với tinh thần yêu nước nồng nàn, tính cách dũng cảm, kiên cường, năng động, sáng tạo, đã từng chứng kiến và tham gia vào nhiều trận quyết chiến chiến lược trong chiến tranh giải phóng dân tộc và bảo vệ Tổ quốc. Hải Phòng là nơi có bề dày truyền thống lịch sử và có cư dân anh dũng, sáng tạo và cởi mở, dễ hoà hợp với bè bạn bốn phương. Những người dân từ nhiều miền quê đến sinh sống tại vùng đất cửa biển này đã hình thành nên tính cách kiên nghị, năng động, sáng tạo trong lao động, luôn nhạy bén với cái mới, làm cho người Hải Phòng sớm tiếp thu được những tinh hoa của thời đại trước biến thiên của lịch sử. Tất cả những yếu tố trên đã và sẽ làm cho

Hải Phòng trở thành một địa danh du lịch nổi tiếng trong nước và quốc tế.

2.2. Đặc điểm thanh niên thành phố Hải Phòng hiện nay

Hải Phòng được coi là cái nôi của phong trào thanh niên cả nước. Năm 1929, hai chi bộ Đoàn thanh niên cộng sản đầu tiên đã ra đời tại Nhà máy xi măng Hải Phòng (nay là Công ty Xi măng Hải Phòng) và trường Bonnal (nay là trường THPT Ngô Quyền, quận Lê Chân) gắn với tên tuổi những chiến sĩ cách mạng lỗi lạc như đồng chí Nguyễn Đức Cảnh - Bí thư Đảng bộ đầu tiên của Hải Phòng, đồng chí Nguyễn Văn Linh (sau này là Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Việt Nam khoá VI). Hơn 90 năm qua, tiếp bước truyền thống "Trung dũng - quyết thắng" của thành phố cảng anh hùng, tuổi trẻ Hải Phòng đã và đang ngày càng khẳng định sức trẻ, tinh thần xung kích, tình nguyện, sáng tạo, góp phần xây dựng thành phố và đất nước.

Trải qua những thăng trầm lịch sử của thành phố, thanh niên Hải Phòng luôn là lực lượng xung kích trong mọi phong trào. Những năm tháng đất nước còn chìm trong khói lửa chiến tranh, các cuộc vận động, các chương trình lớn được triển khai sâu rộng, cùng với phong trào thanh niên cả nước, phong trào thanh niên thành phố cũng được phát động và lan tỏa sâu rộng như phong trào "Quyết tử cho Tổ quốc quyết sinh", "Xếp bút nghiên lên đường chiến đấu", "3 sẵn sàng", "5 xung phong"... thanh niên thành phố đã anh dũng chiến đấu trên những tuyến đầu, xây dựng hậu phương vững chắc. Bước sang thời kỳ đổi mới, dưới sự dẫn dắt của Đảng, thanh niên thành phố đã chú trọng việc giáo dục toàn diện thế hệ trẻ về lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hoá, xây dựng con người mới XHCN, định hướng cho thanh niên, dẫn dắt thanh niên vượt qua khó khăn, thách thức.

Thanh niên Hải Phòng hiện nay có khoảng 409.000 người (độ tuổi từ 16-30), chiếm 19,7% dân số⁽¹⁾; đa số đoàn viên, thanh niên có trình độ học vấn, chuyên môn và tay nghề lao động; thanh niên luôn ý thức được trách nhiệm của mình với bản thân, gia đình, xã hội, luôn tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, các chủ trương, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Thông qua các phong trào hành

động cách mạng do Đoàn TNCS Hồ Chí Minh phát động, lực lượng thanh niên đã có đóng góp tích cực vào việc phát triển kinh tế - xã hội, đảm bảo quốc phòng, an ninh của thành phố và đất nước. Tuy nhiên trong thời gian qua, thanh niên Hải Phòng cũng gặp những khó khăn, thách thức, đó là: tình trạng thanh niên thất nghiệp, thiếu việc làm; một bộ phận thanh niên thiếu ý thức chấp hành pháp luật, sống thiếu lý tưởng; tình trạng tội phạm và tệ nạn xã hội trong thanh thiếu niên diễn biến phức tạp; chất lượng nguồn nhân lực trẻ, trình độ ngoại ngữ, tin học và kỹ năng hội nhập quốc tế của thanh niên còn hạn chế.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng, thanh niên đã tiếp tục khẳng định là lực lượng xung kích cách mạng, đóng góp xứng đáng cho sự nghiệp đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước và hội nhập quốc tế. Trong những năm gần đây, Hải Phòng vinh dự được lựa chọn là nơi tổ chức nhiều chương trình lớn của thanh niên toàn quốc. Trải qua 13 kỳ Đại hội, thanh niên Hải Phòng đang dần hoàn thành mục tiêu: □Xây dựng lớp thanh niên Hải Phòng giàu lòng yêu nước, yêu CNXH, có ước mơ, hoài bão, có lối sống văn hoá lành mạnh, chấp hành pháp luật, có tri thức, sức khoẻ, xung kích, sáng tạo, làm chủ khoa học công nghệ hiện đại; kế tục trung thành xuất sắc sự nghiệp cách mạng của Đảng, dân tộc, phát huy truyền thống tốt đẹp của cha anh, góp phần quan trọng vào sự nghiệp xây dựng, bảo vệ và phát triển thành phố □⁽²⁾.

3. Nội dung, phương thức giáo dục chính trị, tư tưởng của Đảng đối với thanh niên ở thành phố Hải Phòng

3.1. Nội dung giáo dục chính trị, tư tưởng

Công tác GDCTTT tập trung vào vấn đề cơ bản, cốt lõi nhất là giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng, những giá trị chính trị phổ quát được đúc kết trong lịch sử dân tộc và nhân loại; âm mưu thủ đoạn của kẻ thù; những thông tin cập nhật về tình hình chính trị trong nước và quốc tế □

Thứ nhất, giáo dục hệ tư tưởng chính trị, đó là chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước, truyền thống cách mạng. Giáo

dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh để xây dựng thế giới quan, niềm tin vào mục tiêu, lý tưởng của Đảng, thắng lợi của sự nghiệp đổi mới; giáo dục cho thanh niên hiểu đúng và nghiêm chỉnh chấp hành các chủ trương, nghị quyết của Đảng; chính sách, pháp luật của Nhà nước; giáo dục lòng yêu nước, yêu quê hương cho thanh niên thông qua việc học tập, nghiên cứu các chỉ thị, nghị quyết của Đảng và Nhà nước, hình thành thái độ và hành vi chính trị của thanh niên.

Thứ hai, giáo dục tinh thần, thái độ đấu tranh tư tưởng, phê phán các quan điểm sai trái, thù địch. Nội dung cơ bản và quan trọng nhất của GDCTTT cho thanh niên là những tri thức chính trị cơ bản, có hệ thống, cốt lõi là chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Thông qua GDCTTT giúp cho thanh niên Hải Phòng có bản lĩnh chính trị vững vàng, nhạy bén với các sự kiện chính trị, cảnh giác với các âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch. Khi nắm vững tri thức lý luận, thanh niên sẽ vận dụng lý luận chính trị để phân tích, đánh giá các vấn đề của thực tiễn chính trị, từ đó có cách xử lý các sự kiện chính trị, điểm nóng chính trị một cách tốt nhất. Trong xử lý công việc có thái độ điềm tĩnh, tự tin, kiên quyết rõ ràng trong lời nói và hành động. Bên cạnh đó, cần giáo dục tinh thần đấu tranh chống biểu hiện suy thoái chính trị, đấu tranh chống □tự diễn biến, tự chuyển hoá□trong thanh niên; không chỉ làm giảm nhuệ khí, tinh thần của thanh niên dẫn đến thoái trào chính trị, thậm chí có những hành động đi ngược lại giá trị đạo đức, phản cách mạng, nguy hại đến an ninh chính trị.

Thứ ba, chủ động nắm tình hình, giải quyết, báo cáo tình hình diễn biến tư tưởng, tâm trạng thanh niên về những vấn đề nảy sinh nổi cộm, bức xúc có tác động đến tư tưởng thanh niên để có biện pháp giải quyết ngay từ cơ sở - đây là một nội dung cực kỳ quan trọng trong công tác tư tưởng qua đó để tiến hành công tác GDCTTT có hiệu quả. Nắm bắt việc chấp hành kỷ cương, kỷ luật, tinh thần trách nhiệm với công việc; chủ động định hướng tư tưởng của thanh niên trước những tác động của dư luận xã hội để có biện pháp xử lý kịp thời.

Thứ tư, công tác kiểm tra, giám sát các hoạt động chính trị, tư tưởng của thanh niên. Đây là một

nhân tố quan trọng đảm bảo cho Cương lĩnh chính trị, Điều lệ, Nghị quyết, Chỉ thị của Đảng, Trung ương Đoàn và chính sách, pháp luật của Nhà nước được thực hiện nghiêm túc, có hiệu quả; giữ gìn sự trong sạch về phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống của thanh niên, nhằm ngăn chặn, đẩy lùi những biểu hiện suy thoái, tiêu cực, góp phần củng cố niềm tin của thanh niên. Đề nghị quyết, chỉ thị của Đảng về công tác chính trị, giáo dục tư tưởng được thực hiện nghiêm túc có hiệu quả thì việc kiểm tra, giám sát là vô cùng cần thiết.

Thứ năm, sơ kết, tổng kết rút kinh nghiệm hoạt động giáo dục chính trị, tư tưởng. Sau khi triển khai công tác GDCTTT cần tiến hành sơ kết, tổng kết về công tác GDCTTT của Đảng đến thanh niên. Đây là việc làm thường xuyên của cấp ủy Đảng thành phố Hải Phòng, qua đó nhằm đánh giá những việc đã làm được, chỉ ra những nội dung khó khăn, vướng mắc, rút ra bài học kinh nghiệm; để từ đó đề xuất các giải pháp cho thời gian tới. Làm tốt công tác này góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả của công tác chính trị, tư tưởng đối với thanh niên.

3.2. Phương thức giáo dục chính trị, tư tưởng

Công tác GDCTTT sử dụng tất cả các phương pháp, phương tiện, hình thức của công tác tư tưởng. Phương thức GDCTTT là con đường, cách thức, biện pháp để truyền đạt đến thanh niên để lĩnh hội, tiếp nhận nội dung nhằm đạt được mục đích đặt ra.

Một là, thông qua tổ chức hoạt động, giáo dục lý luận chính trị ở trường lớp cho thanh niên. Phương thức này không chỉ truyền tải một số lượng lớn những kiến thức cơ bản, hệ thống chuyên sâu về GDCTTT đến thanh niên, mà còn mang tính trực tiếp, có tính tương tác rất cao như tranh luận, thảo luận nhóm, hội thảo, tọa đàm... nhằm nâng cao khả năng tiếp thu của người học.

Hai là, thông qua tác động các phương tiện thông tin đại chúng và hoạt động văn hoá - văn nghệ đối với thanh niên. Thông qua phương thức giáo dục qua truyền thông, các giá trị chính trị, tư tưởng được truyền đạt một cách nhanh chóng sinh động, hấp dẫn, dễ tiếp thu đến đông đảo thanh niên, đồng thời còn giúp thanh niên có thể bày tỏ những quan điểm, tâm tư, nguyện vọng, nhu cầu lợi ích của mình.

Ba là, thông qua sinh hoạt Đảng và đoàn thể. Thông qua hoạt động này thanh niên được tiếp thu tri thức lý luận chính trị một cách có hệ thống, tổ chức, có tính định hướng cao, từ đó hình thành thái độ tích cực, đúng đắn với các sự kiện chính trị, các vấn đề tư tưởng đang diễn ra. Trong buổi sinh hoạt này thanh niên được tham gia, trao đổi ý kiến một cách tích cực góp phần rèn luyện và hoàn thiện nhiều kỹ năng cơ bản.

Bốn là, thông qua tự giáo dục, tự rèn luyện của thanh niên. Trong quá trình tự giáo dục, tự rèn luyện cần chú ý liên hệ chặt chẽ với thực tiễn cuộc sống, từ tri thức được học tập để giải quyết các vấn đề đang diễn ra giúp bản thân tự trưởng thành trong thực tiễn cuộc sống. Phương thức này đòi hỏi mỗi thanh niên phải có ý thức chủ động, tích cực, tự giác trong việc nghiên cứu, học tập chính trị, từ đó hình thành tính tích cực chính trị của mỗi cá nhân.

Bên cạnh đó, Thành Đoàn thành phố Hải Phòng còn áp dụng các phương pháp GDCTTT bao gồm đối thoại, thuyết trình, trực quan, âm thị, nêu gương... và thông qua phương tiện GDCTTT gồm: hoạt động tuyên truyền miệng, đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên, các phương tiện thông tin đại chúng (sách báo, phát thanh, truyền hình và Internet...), các phương tiện trực quan.

Tóm lại, công tác GDCTTT nhằm truyền bá chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng, những giá trị truyền thống chính trị được đúc kết trong lịch sử dân tộc, những sự kiện chính trị diễn ra trong đời sống chính trị trong nước và quốc tế nhằm đấu tranh với âm mưu, thủ đoạn của kẻ thù góp phần nâng cao tính tích cực, tự giác, sáng tạo của thanh niên trong quá trình xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN. Trong những năm qua thành Đoàn thành phố Hải Phòng đã tích cực triển khai sâu rộng nhiều nội dung kết hợp nhiều phương thức có hiệu quả công tác GDCTTT của Đảng đối với thanh niên, qua đó giúp thanh niên có bản lĩnh vững vàng, có lý tưởng cách mạng nhằm phát huy vai trò của thế hệ trẻ trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc./.

(1), (2) Báo cáo chính trị Đại hội Đoàn TNCS Hồ Chí Minh thành phố Hải Phòng lần thứ XIV.